

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Grönkullaskolan i Sundbybergs
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Grönkullaskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska skolformerna.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Grönkullaskolan i Sundbybergs kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.
- Tillse att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel i undervisningen.
- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 8 april 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:5036) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och digitala läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och digitala läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Grönkullaskolan i Sundbybergs kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan de teoretiska ämnena och olika stadier om lärare medvetet använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang, främja progression i elevernas lärande och stärka deras ämnesintresse. Det framkommer i lärarintervjuerna att det finns ämnen där lärare i brist på tillgång utgår från andra lärverktyg samt något ämne där läromedlet som används inte är aktuellt utifrån läroplanen.

I intervjuer med lärare på skolenheten framkommer att det skiljer sig åt mellan ämnen och låg-, mellan- och högstadiet avseende i vilken utsträckning lärarna baserar sin undervisning på läroböcker eller enbart lärverktyg, vilket påverkar planering och strukturering av lektionerna. Lärarna på lågstadiet berättar att de i de natur- och samhällsorienterande ämnena delar två klassuppsättningar av läroböcker på tre klasser och att de därför behöver samordna när de kan läsa olika ämnen. Lärare på lågstadiet berättar även att det skiljer sig åt mellan lärare avseende i vilken utsträckning de använder läroböckerna i de samhällsorienterande ämnena för undervisning. En lärare berättar att hen helt utgår från ett eget material och en annan lärare berättar att de behöver komplettera läroboken med andra lärverktyg eftersom läroboken refererar till Lgr 11. Vidare berättar lärare på lågstadiet att de delar på ett fåtal lärarhandledningar och att de helt saknar lärarhandledningar för vissa läroböcker. Lärare på mellanstadiet uppger i intervju att de har god tillgång till aktuella läroböcker, andra läromedel och även lärarhandledningar. Lärare på högstadiet berättar om en god tillgång på läroböcker, andra läromedel och lärarhandledningar i de flesta ämnena. Samtidigt berättar lärare om hur läroböckerna i de naturorienterande ämnena kompletteras med digitala läromedel för att få tillgång till ändringarna utifrån Lgr 22. I ämnet teknik berättar läraren om hur hen använder andra lärverktyg, så som till exempel myndighetstexter, i stället för läroböcker och andra läromedel eftersom läraren anser att skolans läroböcker inte är ändamålsenliga.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolan arbetar med en röd tråd där lärarna stadievis förväntas komma överens om vilka läroböcker och andra läromedel de ska använda sig av. Detta för att skapa en likvärdighet och igenkännande genom att eleverna använder läroböcker från samma läroboksserie inom respektive stadium. Samtidigt framgår att det saknas en gemensam diskussion på skolan om hur läroböcker och andra läromedel skapar en progression i lärandet över tid och hur läromedlen relaterar till varandra vid stadieövergångar.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att de fört diskussioner om flickors och pojkars resultat, men att de inte har diskuterat skillnaderna i läsförståelse och hur läroböckerna fungerar i undervisningen för flickor och pojkar. Lärare uppger dock i intervju att de själva identifierat skillnader

mellan flickor och pojkar avseende motstånd mot att läsa och ta till sig av längre texter samt skillnader mellan flickor och pojkar avseende hur de är benägna att arbeta med olika texttyper. I lärarintervjuer framkommer vidare att lärare arbetar med läsning och läsförståelse genom varierade metoder, såsom gemensam högläsning, parläsning och gemensam bearbetning av texter. Lärare berättar också att det är viktigt att variera undervisningen som till exempel att titta på film, läsa text och jobba i par samt använda läroböcker. I elevintervjun framkommer att läroböckerna hjälper till att förstå kunskapsinnehållet och stärka ämnesintresset exempelvis då det finns förklarande bilder. Vidare framkommer i elevintervjun att det är viktigt med en bra läsförståelse för att ta till sig av innehållet i läroböcker och att det är bra att lyssna på lärarens genomgång som komplement till läroboken för att förstå.

Instruktioner och användning av läroböcker och digitala läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna avseende hur de ska använda läroboken eller andra läromedel i sitt arbete.

Av lärarintervjuerna framgår en medvetenhet på skolan avseende hur lärarna ska undervisa och instruera eleverna i att använda läroböcker och andra läromedel i de ämnen och på de stadier där läroböcker och andra läromedel används. Lärare berättar om att de undervisar eleverna i hur läroböckerna är uppbyggda och hur eleverna kan navigera mellan läroböckernas olika delar. Lärare berättar även om hur de i undervisningen använder läroböckerna vid gemensamma genomgångar, vid högläsning, genomgång av rubriker, bilder, bildtexter och begrepp. Av intervjuer med lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 framgår att lärarna lägger mycket tid på att träna eleverna i hur de ska använda läroböcker och grundläggande strategier för läsförståelse. Lärarna berättar om hur de tillsammans med eleverna går igenom innehållsförteckning, rubriker och bilder och frågar eleverna om vad de tror att veckans kapitel ska handla om. Lärare på mellanstadiet berättar om hur de går igenom nya läroböckers uppbyggnad med eleverna när de får dem och att de tillsammans tittar på till exempel innehållsförteckning och ordlista. Lärarna beskriver också att eleverna lär sig navigera i läroböckerna under mellanstadiet. Lärare i årskurs 7–9 uppger att de går igenom innehåll, rubriker och innehåll och att de lägger upp begreppslistor i elevernas gemensamma lärplattform. Lärare berättar även om hur de undervisar i lässtrategier och hur instruktionerna till eleverna förändras med stigande ålder och insikt.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan stadierna hur väl lärarna ser till att eleverna använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

I intervju med lärare från förskoleklass och lågstadiet beskriver lärare hur tillgång till läroböcker och andra läromedel anpassade efter elevernas behov varierar mellan ämnen. I ämnet matematik finns läroböcker som ger både möjlighet till utmaning och repetition. Samtidigt beskriver lärarna att de själva får ta fram texter och övningar för både anpassning och fördjupning i ämnet svenska samt i de samhälls- och naturorienterande ämnena.

Lärare på mellanstadiet beskriver i intervju att de har diskuterat läromedlens utformning utifrån elevernas behov inom arbetslaget. Lärare beskriver också läroböcker och andra läromedel som ger eleverna möjlighet till utmaningar och repetition. Lärare berättar att de har tillgång till lärarhandledningar som underlättar arbetet med anpassning och fördjupning i de olika ämnena. Lärarna själva framhåller lärarens ansvar att möta elevernas behov inom ramen för undervisningen.

I intervju med lärare på högstadiet framkommer att de har läroböcker och andra läromedel både för elever i behov av anpassningar och för de elever som behöver mer utmaningar i bland annat ämnet matematik och naturorienterande ämnen. Samtidigt framgår det att i ämnet teknik används andra lärverktyg eftersom läraren inte anser att läroboken är pedagogiskt relevant och möjlig att anpassa efter elevernas behov och förutsättningar. Även i samhällsorienterande ämnen använder läraren andra lärverktyg för fördjupningsuppgifter.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid exempelvis för repetition och fördjupning förutom i ämnet teknik på högstadiet.

I intervju med lärare framkommer att eleverna har tillgång till egna läroböcker som de kan ta hem vid läxor eller för att komma i kapp efter sjukdom. Av intervju med lärare på lågstadiet framgår att eleverna tar med sig läsläxa hem och att det förekommer att de skickar hem läroböcker eller annat material om en elev varit sjuk. Lärarna går igenom de uppgifter som ska göras med eleverna och skickar instruktioner till vårdnadshavarna. Av intervju med lärare på mellan- och högstadiet framgår att eleverna har egna läroböcker och att eleverna även har möjlighet att ta hem läroböcker. Vissa

elever har dessutom dubbla uppsättningar läroböcker. Lärare på mellanstadiet berättar att mängden läxor som eleverna har varierar mellan ämnen, men att läxorna främst handlar om läsning, glosor och matematik. Lärare på högstadiet berättar att eleverna har läroböcker i alla teoretiska ämnen utom i teknik. Lärare berättar även att eleverna ska ta ansvar för att komma i kapp om de ligger efter, ta med sig läroböcker hem när de har läxor och läsa på inför prov. Lärarna ger instruktioner till eleverna på skolans digitala plattform. Eleverna kan även få stöd och ta med sig läroböckerna till den läxhjälp som skolan anordnar.

I intervju med elever i årskurs 7–9 uppger elever att de har läroböcker i samtliga teoretiska ämnen förutom i teknik där de saknar läroböcker. Elever uppger att lärarna i begränsad omfattning ger instruktioner om hur eleverna kan använda läroböcker och andra läromedel, på egen hand, utanför lektionstid och att instruktionerna främst handlar om sidhänvisningar. Elever uppger dock att de har pratat om studieteknik under mentorstid.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder arbetet för att säkerställa att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.

I intervju med rektorn framkommer att rektorn har en positiv inställning till att lärarna ansöker om medel för inköp av läroböcker och beskriver en skola med god tillgång till läroböcker och andra läromedel. Rektorn poängterar också att lärarna inte får kopiera läroböcker. Rektorn berättar att skolan nu har en ekonomi i balans som gjort att rektorn under de senaste åren kunnat prioritera inköp av läromedel. Rektorn uppger även att diskussioner om läromedel förs på ämneslagsnivå men att val av läromedel sker vid de stadiindelade arbetslagen. Vidare uppger rektorn att skolledningen inte påverkar vilka läroböcker eller andra läromedel som lärarna väljer. Däremot ska respektive stadium vara eniga om vilket läromedel de ska använda, så att det blir likvärdigt. Av intervjun framkommer också att rektorn är medveten om att arbetslag i vissa fall enats om att köpa in läroböcker som lärarna senare inte varit nöjda med. Det förekommer även att lärare använder andra läroboksserier för sin undervisning än de som arbetslaget kommit överens om. Lärarintervjuerna visar att de flesta lärarna är nöjda med tillgången på läroböcker och andra läromedel, och att de upplever goda möjligheter att köpa in nya läromedel. Samtidigt framkommer det att elevernas tillgång till läromedel skiljer sig mellan årskurser och ämnen. Exempelvis uppger en lärare i teknik på högstadiet att hen inte använder läroboken eftersom skolans lärobok inte fungerar i undervisningen. Lärare på lågstadiet uppger att de saknar eller

behöver dela på lärarhandledningar och att eleverna inte har egna läroböcker i samhälls- och naturorienterande ämnen. Lärarna beskriver också att vissa av läroböckerna upplevs föråldrade utifrån att de refererar till Lgr 11. Rektorn uppger att lärarna varken lyft att de behöver fler läroböcker eller att de behöver dela på lärarhandledningar.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att diskutera och vara delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.

Rektorn uppger att lärarna får förutsättningar att diskutera och vara delaktiga i valet av läroböcker, andra läromedel och lärarhandledningar genom den tid som finns avsatt för diskussion inom ramen för ämneskonferenser. Rektorn uppger att det är viktigt att lärarna jobbar med ord och begrepp för att eleverna ska få ett större ordförråd. Rektorn låter lärarna själva välja vilka läromedel de vill använda. Lärare beskriver i intervjuerna att de diskuterar läromedel både inom ramen för ämneskonferenser och inom respektive arbetslag. Rektorn berättar att hen får information om hur lärarna på de olika stadierna diskuterat läromedel genom förstelärarna som närvarar vid ämneskonferenser och att rektorn även kan läsa protokoll från dessa. Lärarintervjuerna visar att arbetslagen tycker olika om huruvida diskussionerna om läromedel verkligen handlar om elevernas behov och undervisningens innehåll. Lärarna på mellanstadiet berättar att de diskuterar valet av läroböcker och andra läromedel gemensamt och då utgår från elevernas förutsättningar och behov. Lärare på högstadiet kategoriserar däremot sina läromedelsdiskussioner som åsikter och berättar om hur de därför försöker skapa en rutin avseende läromedelsdiskussionerna. Lärarna på lågstadiet beskriver läromedelsdiskussioner från ämneskonferens men beskriver att diskussionerna inom arbetslaget inte kommit så långt eftersom alla lärare tycker olika.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning leder ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för att skapa likvärdighet inom skolenheten.

Rektorn uppger i intervju att många av skolans elever har ett annat modersmål än svenska och att det därför är viktigt att lärarna arbetar med ord och begrepp samt försöker utöka ordförrådet hos eleverna. Rektorn berättar också att det är viktigt att lärarna inom samma stadiet använder

samma slags läroböcker för att skapa en röd tråd och igenkänning för eleverna. Samtidigt är det tydligt att det saknas ett gemensamt arbete på skolan avseende hur de ska arbeta med läroböcker och andra läromedel utifrån ett fokus på elevernas behov och förutsättningar. Trots att rektorn identifierat att många av eleverna har ett annat modersmål och har ett behov av att arbeta med sin språkutveckling så är det inte uttalat att denna aspekt ska beaktas vid val av läroböcker och andra läromedel. Rektorn berättar även att vissa läromedelsdiskussioner visar på att lärare identifierat kunskapsglapp vid stadiövergångar men att denna aspekt inte funnits med i diskussioner mellan stadierna när det kommer till användning av läroböcker och andra läromedel.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn inte ser till att lärarna gör någon utvärdering av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel.

Rektorn uppger i intervju att hen saknar insyn i huruvida lärarna genomför någon utvärdering av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har inte heller initierat någon systematisk uppföljning av eventuella resultat från sådana utvärderingar. Av inkomna dokument framgår att rektorn inte har genomfört några konkreta åtgärder för att förbättra eller justera användningen av läroböcker eller andra läromedel i undervisningen.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med

utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen på lågstadiet i de samhällsorienterande ämnena utgår från läroböcker vars innehåll inte upplevs som aktuellt i och med att de refererar till Lgr 11. I ämnet teknik på högstadiet används inte läroböcker eller andra läromedel. Dessutom saknas tillräckligt antal läroböcker i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnen på lågstadiet för att de ska räcka till alla elever i undervisningen. När undervisningen främst bygger på andra lärverktyg än lärobok och andra läromedel kan det leda till variation i kvaliteten och mindre systematisk undervisning.

Genom att använda läroböcker och andra läromedel samt tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få successivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Skolverket har material som kan användas i detta.³

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-09-19

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.⁵ Det finns riktlinjer om användning av läromedel, se not.⁶ Av läroplanen framgår vidare att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁷

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare i årskurs 1–3 i begränsad utsträckning använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Flera lärare utgår från andra lärverktyg eftersom de bedömer att läromedlen inte är möjliga att anpassa efter elevernas behov och förutsättningar. I årskurs 7–9 används andra lärverktyg i ämnet teknik eftersom läraren inte anser att läroboken är pedagogiskt relevant och möjlig att anpassa efter elevernas behov och förutsättningar. Även i samhällsorienterande ämnen använder läraren andra lärverktyg för fördjupningsuppgifter på högstadiet.

Genom att i högre grad använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som möter elevernas olika behov och förutsättningar främjas elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läromedel bör användas varierat och anpassas efter olika nivåer. Det är också viktigt att elever ges tillräckligt med tid för att bearbeta, fördjupa och befästa sina kunskaper genom tillgång till läromedel som möter deras lärandebehov.

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁵ Lgr 22 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

⁶ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper Riktlinjer och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

⁷ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Tillse att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel i undervisningen.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte har tillgång till läroböcker i vissa ämnen och årskurser alternativt att det inte finns tillräckligt med exemplar så att varje elev har tillgång till en egen lärobok. Det framgår av intervjuer med elever, lärare och rektorn att det skiljer sig åt i vilken utsträckning det finns tillgång till ändamålsenliga läroböcker.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

⁸ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Utvecklingsområde 4

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker eller andra läromedel för att stärka likvärdigheten och kvaliteten i undervisningen på skolenheten.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁹ Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.¹⁰ Det finns riktlinjer om användning av läromedel, se not.¹¹ Av läroplanen framgår vidare att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹² Av Läromedelsutredningen framgår att läromedel av god kvalitet kan bidra till att stärka likvärdigheten i skolan och ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag, i enlighet med skollagens regler.¹³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det i begränsad utsträckning finns ett gemensamt förhållningssätt kring användningen av läromedel i undervisningen. Rektorn har en begränsad roll i att skapa förutsättningar för en medvetenhet i arbetet med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan

⁹ 1 kap. 4§ skollagen (2010:800)

¹⁰ Lgr 22 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

¹¹ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper Riktlinjer och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

¹² Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

¹³ SOU 2021:70 s. 74 Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap

likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges reella möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Utvecklingsområde 5

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.¹⁴ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.¹⁵

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att det i nuläget inte görs någon uppföljning, utvärdering eller analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Rektorn har inte gett lärarna förutsättningar till ett sådant arbete. Rektorn har inte heller vidtagit några åtgärder i förhållande till tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att rektorn ger lärare större möjlighet att utvärdera läroböcker och andra läromedels kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till ett medvetet förhållningssätt samt väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

¹⁴ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

¹⁵ prop. 2023/24:21 s. 27

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera resultaten samt vid behov vidta åtgärder avseende tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.¹⁶

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic, utredare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Henrik Fredriksson. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Ewa Mölleryd och Helga Sverrisdóttir deltagit.

¹⁶ [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2025-10-14

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁷ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹⁸:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁹

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.²⁰ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.²¹

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁷ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹⁸ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁹ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

²⁰ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

²¹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.²²

²² Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Grönkullaskolan den 9 september 2025. Besöket genomfördes av utredarna Helga Sverrisdóttir och Henrik Fredriksson.

Skolenheten är en kommunal skola, verksam i Sundbybergs kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. På skolenheten går 536 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna ser till att eleverna, såväl flickor som pojkar, får använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang och överblick över ämnesområden. Vilket ger progression i lärandet samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen. Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel. Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.